

วารสาร

บัณฑิตศึกษาชัยภูมิปริทรรศน์

Journal of Graduate Studies Chaiyaphum Review

ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2568 Vol. 3, No. 3 September - December 2025

ISSN: 3027-7965 [Online]

CHAIYAPHUM
RAJABHAT

2568-2025

 064 442 4698

 jornal.chaiyaphum@gmail.com

วารสารบัณฑิตศึกษาชัยภูมิปริทรรศน์

Journal of Graduate School Chaiphum Review

ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 [กันยายน-ธันวาคม 2568]

Vol. 3 No. 3 [September-December 2025]

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นวารสารตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์หนังสือและบทความวิชาการประเภทอื่นๆ
2. เพื่อเป็นสื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและนักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นวารสารเสนอองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามหลักการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และศาสตร์ต่างๆ
4. เพื่อพัฒนาวารสารให้เป็นที่มาของเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาและเป็น การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลงานการวิจัยและบทความทางวิชาการทางพระพุทธรศาสนาและ ศาสนาต่างๆ รวมทั้งปรัชญาให้เป็นที่มาของเกณฑ์มาตรฐาน TCI

เจ้าของ

กองบรรณาธิการวารสารบัณฑิตศึกษาชัยภูมิปริทรรศน์
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ 97 หมู่ที่ 14 บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 36000
โทรศัพท์ 082-134-1049, 064-442-4698

ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.

พระเทพภาวนาวิกรม

พระราชาวิมลโมลี, ผศ.ดร.

พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.

พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.

พระเทพปวรเมธี, รศ.ดร.

พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม

บรรณาธิการ

พระศรีสัจญาณมุนี, ผศ.ดร.

กองบรรณาธิการ

พระเมธีสุตาภรณ์, ผศ.ดร.

พระครูสังวรวิริรักษ์, ผศ.ดร.

พระครูใบฎีกาหัตถ์ กิตตินนโท, ผศ.ดร.

พระมหาปัญญาารวัฒน์ สิริภทโท, ผศ.ดร.

พระมหามหวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.

ศาสตราจารย์ ดร.วัชระ งามจิตรเจริญ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตามใจ อริรุทธิโยธิน

ดร.หม่อมอัญชลี ยุคล ณ อยุธยา

ดร.กนกกรส ผลากรกุล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

อาจารย์พิเศษ คณะพุทธศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประธานกรรมการมูลนิธินายแพทย์สุจินต์ ผลากรกุล

ผู้จัดการวารสารและประสานงาน

ดร.พูนศักดิ์ กมล

พิมพ์ที่

วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เลขที่ 97 หมู่ที่ 14 บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 36000

โทรศัพท์ 082-134-1049, 064-442-4698

บทบรรณาธิการ

การพัฒนาของวารสารนั้นต้องพิจารณาในหลายเรื่อง ทั้งในเรื่องคุณภาพและปริมาณ กล่าวคือ เรื่องคุณภาพนั้น ทุกบทความล้วนได้รับการพิจารณาตรวจสอบบทความอย่างละเอียดรอบคอบ ส่วนเชิงปริมาณนั้นก็ไม่รับบทความในจำนวนที่มากเกินไปเพื่อสะดวกกับการบริหารจัดการวารสาร โดยฉบับนี้มีจำนวน 4 เรื่องดังนี้

บทความวิจัยมีดังนี้ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เขียนโดย สุภัค เกียรติโพธิ์, วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ 2) ความต้องการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา เขียนโดย สุนิญา สอนจันดา, รชพล ศรีขาวรส 3)

บทความวิชาการ มีดังนี้ 1) ภาวะผู้นำการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการตามหลักสัปปุริสธรรม เขียนโดย พระมหานรินทร์ สุรบุญโญ, (เอมพันธ์), 2) พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักสาราณียธรรม เขียนโดย สมศักดิ์ บัวอ่อน, 3) การประยุกต์หลักฆราวาสธรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เขียนโดย ธันยรัตน์ พวงสาหร่าย 4) การจัดการเชิงกลยุทธ์ในองค์กรสมัยใหม่ เขียนโดย สรรค์ชัย ไชยสกุลวงศ์

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้รับประเมินบทความ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงบทความให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของการประเมินคุณภาพวารสารของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai Journal citation index Centre (TCI)

พระศรีสังฆาณมณี, ผศ.ดร.

บรรณาธิการ

สารบัญ

		หน้า
1	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ FACTORS AFFECTING THE SUPPLIES ADMINISTRATION OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN MUEANG NAKHON SAWAN DISTRICT, NAKHON SAWAN PROVINCE สุภักดิ์ เกียรติโพธิ์, วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ,	1
2	ความต้องการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินตาดอำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา COMMUNITY DEVELOPMENT NEEDS OF PEOPLE IN HIN DAT SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, HUAI THALAENG DISTRICT, NAKHON RATCHASIMA PROVINCE สุนิญา สอนจันดา, รชพล ศรีขาวรส	13
3	การศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลางจังหวัดสระบุรี STUDY OF THE PERFORMANCE EFFICIENCY OF THE LAMPHAYA KLANG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SARABURI PROVINCE ชนิดา บุญชล, รชพล ศรีขาวรส	21
4	การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี PARTICIPATION IN THE ADMINISTRATION OF THE LAMPHAYAKLANG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION MUAK LEK DISTRICT SARABURI PROVINCE จิตติวัฒน์ เย็นสมุทร, รชพล ศรีขาวรส	29

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่
อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

FACTORS AFFECTING THE SUPPLIES ADMINISTRATION OF LOCAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN MUEANG NAKHON SAWAN DISTRICT,
NAKHON SAWAN PROVINCE

สุภัค เกียรติโพธิ์, วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ

Supak Kiatpho, Waraporn Rungreungkolkich

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

Master of Public Administration student, Nakhonrathasima College

E-mail: chalidagunhalila@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 4 ตุลาคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 24 พฤศจิกายน 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 24 ธันวาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ 18 แห่ง จำนวน 252 คน เครื่องมือการวิจัย เป็น แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่น .94 สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (แบบ Independent samples) และและการทดสอบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบำรุงรักษา ด้านการแจกจ่าย ด้านบุคลากรและการจำหน่ายพัสดุ ด้านการควบคุมพัสดุ และด้านการจัดหาพัสดุ ตามลำดับ

2. บุคลากรที่มีเพศ ระดับการศึกษาและระยะเวลาการปฏิบัติต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล; การบริหารงานพัสดุ; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The research purposes were 1) to study the factors affecting the supplies administration of Local Administrative Organizations in Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province; and 2) to compare the personnel opinions on the factors affecting the supplies administration of Local Administrative Organizations in Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province classified by the personnel factors. This was the quantitative research. The population was the personnel of Local Administrative Organizations in Mueang Nakhon Sawan District; the population was the 252 personnel. The research instrument was the rating scale questionnaire with reliability .94. The data analysis statistics were the percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent samples), and one-way Analysis of Variance.

The research findings were:

1.The factors affecting the supplies administration of Local Administrative Organizations in Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province found the overall and each aspect were at high level; the descending mean were the maintenance aspect, the distribution aspect, the personnel recruitment and material distribution aspect, the material control aspect, and the material procurement aspect, respectively.

2.The personnel with different gender, education levels, and working period had the opinions on the factors affecting the supplies administration of Local Administrative Organizations in Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province did not different.

Keywords: factors affecting; supplies administration; local administrative organizations

บทนำ

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับพัสดุทั้งหมด ได้กำหนดแนวคิดหรือหลักการในการจัดหาพัสดุไว้ โดยกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานในการจัดหาพัสดุ ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการในระเบียบนี้ เพื่อให้งานด้านการจัดซื้อบริหารพัสดุทรัพย์สินของภาครัฐเป็นไปในทางเดียวกัน โดยมีหลักเกณฑ์กลางมาตรฐานให้องค์กรรัฐทุกพื้นที่ใช้ยึดถือมุ่งมั่นในการเปิดเผยมากขึ้นในด้านข้อมูลต่อประชาชน เพื่อความเป็นธรรมแข่งขันอย่างโปร่งใสที่สุด (ธนวัฒน์ อุตมเจริญเมตรี, 2567:102)

การบริหารงานพัสดุเป็นงานที่มีความเสี่ยงในเรื่องที่จะเกิดข้อผิดพลาดเนื่องจากเป็นงานที่มีกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้อง มีการเพิ่มเติมปรับปรุงกฎหมายอยู่ตลอดเวลา เจ้าหน้าที่พัสดุต้องติดตาม ศึกษา ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสามารถปฏิบัติงานโดยยึดหลักบริหารพัสดุ ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม เพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จากผลการศึกษา ชูติมา สีสวัสดิ์ (2559:49-50) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาการใช้บริการงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ ดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผู้บริหารไม่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประชุมชี้แจงปัญหาในการบริหารงานพัสดุ ผู้บริหารหน่วยงานผู้เบิกไม่มีการกำหนดนโยบายและการวางแผนเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดুর่วมกันและผู้บริหารไม่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประชุมชี้แจงปัญหาในการ

บริหารงานพัสดุ สืบเนื่องมาจากผู้บริหารไม่เข้าใจวิธีการปฏิบัติงานด้านพัสดุโดยการสั่งการและดำเนินงานไม่ตรงตามระเบียบพัสดุฯ ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่พัสดุไม่สามารถจัดซื้อจัดจ้างตามแผนการจัดหาพัสดุได้และหน่วยงานผู้เบิกไม่มีการกำหนดนโยบายและการวางแผนเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดুর่วมกัน ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรล่าช้า ทำให้มีผลกระทบต่อการบริหารงานพัสดุด้านการวางแผนในการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน

ทั้งนี้จากรายงานข้อสังเกตการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการบริหารพัสดุโดยทั่วไปพบว่า การสำรวจความต้องการใช้พัสดุในแต่ละปีงบประมาณ การจัดทำและวางแผนจัดซื้อจัดจ้าง ยังมีบางส่วนไม่ครอบคลุม การจัดซื้อจัดจ้างมีขั้นตอนการปฏิบัติมาก ขาดความยืดหยุ่นคล่องตัว ไม่สามารถตอบสนองงานเร่งด่วนได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่างานด้านพัสดุเป็นงานที่มีความเสี่ยงในเรื่องของการเกิดข้อผิดพลาด เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งแนวปฏิบัติของทางราชการที่มีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ ทำให้ผู้ที่รับผิดชอบงานด้านพัสดุต้องหมั่นศึกษาติดตามและเป็นผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหาพัสดุ ด้านการแจกจ่าย ด้านการควบคุม ด้านการบำรุงรักษา และด้านบุคลากร และการจำหน่ายพัสดุ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการปรับปรุงพัฒนางาน รวมทั้งลดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่พัสดุให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายของหน่วยงานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการวิจัย

บุคลากรที่เพศ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้นำ พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 หมวด 13 การบริหารพัสดุ มาเป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดหาพัสดุ 2) ด้านการแจกจ่าย 3) ด้านการควบคุม 4) ด้านการบำรุงรักษา 5) ด้านบุคลากรและการจำหน่ายพัสดุ

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 18 แห่ง

3.ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2567

4.วิธีดำเนินการวิจัย

4.1ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ 18 แห่ง จำนวน 252 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์, 2566)

4.2เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิดแบ่งออก 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารพัสดุ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดหาพัสดุ 2) ด้านการแจกจ่าย 3) ด้านการควบคุม 4) ด้านการบำรุงรักษา 5) ด้านบุคลากรและการจำหน่ายพัสดุ โดยในการแปลผลข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำมาตรวจวัดแบบ Rating Scale 5 ระดับ สำหรับวัดค่าตัวแปรทั้งหมด ได้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคำถามที่สร้างขึ้นจำนวน 25 ข้อโดยกำหนดการวัดค่าตัวแปร ซึ่งเป็นการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม

4.3การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ด้วยเกณฑ์ 0.5 โดยทุกข้อคำถามมีค่า IOC ระหว่าง 0.65 – 1.00 และได้ทำการทดสอบแบบสอบถามและคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยวิธีของครอนบาค เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.82 จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เทศบาลตำบลตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วจึงใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

5.การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ 18 แห่ง จำนวน 252 คน

5.2แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการศึกษา โดยทำการค้นคว้าจากวิทยานิพนธ์ เอกสารงานวิจัยเชิงวิชาการต่างๆ และวิชาตำราเรียนที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้

6.การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้กลับคืน พิจารณาเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยสถิติที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

6.1สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และระยะเวลาปฏิบัติงาน โดยทำ

การนำเสนอในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และ 2) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยสถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ประกอบด้วยการวิเคราะห์หาผลกระทบระหว่างตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ส่งผลต่อตัวแปรตาม คือปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent samples) ด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และวิธีการวิเคราะห์แบบถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การตรวจสอบตัวแปรโดยการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Hair et al., 2014)

7.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

7.2สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé)

สรุปผลการวิจัย

1.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า บุคลากรเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 144 คน (ร้อยละ 57.14) เพศหญิง 108 คน (ร้อยละ 42.85) ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี 148 คน (ร้อยละ 58.73) รองลงมา มีการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี 68 คน (ร้อยละ26.98) และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี 36 คน (ร้อยละ 14.28) ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 3-6 ปี จำนวน 120 คน (ร้อยละ 47.62) รองลงมา มีระยะเวลาการปฏิบัติงานน้อยกว่า 3 ปี จำนวน 90 คน (ร้อยละ 35.71) และมีระยะเวลาการปฏิบัติงาน มากกว่า 7 ปี จำนวน 42 คน (ร้อยละ16.67)

2.ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านการจัดการพัสดุ	3.66	0.39	มาก	5
2. ด้านการแจกจ่าย	3.71	0.38	มาก	2
3. ด้านการควบคุมพัสดุ	3.66	0.41	มาก	4
4. ด้านการบำรุงรักษา	3.80	0.40	มาก	1
5. ด้านบุคลากรและการจำหน่ายพัสดุ	3.69	0.41	มาก	3
โดยรวม	3.71	0.40	มาก	

ตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.71$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบำรุงรักษา ($\mu = 3.80$) ด้านการแจกจ่าย ($\mu = 3.71$) ด้านบุคลากรและการจำหน่ายพัสดุ ($\mu = 3.69$) ด้านการควบคุมพัสดุ ($\mu = 3.66$) และด้านการจัดหาพัสดุ ($\mu=3.66$) ตามลำดับ รายละเอียดแต่ละด้าน มีดังนี้

2.1ด้านการจัดหาพัสดุ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อมูลที่เพียงพอและสอดคล้องกับระยะเวลา และความต้องการของผู้ใช้ มีการจัดทำแผนการจัดซื้อ/จัดจ้าง และมีแบบสำรวจความต้องการใช้พัสดุทุกปี

2.2ด้านการแจกจ่าย พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการต่าง ๆ ตามกระบวนการเบิกจ่าย บุคลากรเจ้าหน้าที่ได้รับพัสดุที่ขอเบิกถูกต้องและครบจำนวน และได้รับพัสดุที่ขอเบิกมีสภาพพร้อมใช้งาน

2.3ด้านการควบคุมพัสดุ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำทะเบียนคุมพัสดุถูกต้องตามแบบฟอร์มที่ระเบียบกำหนด มีการลงบัญชีหรือทะเบียน เพื่อควบคุมพัสดุเก็บรักษาพัสดุให้เป็นระเบียบ และเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมพัสดุมีการจัดทำหมายเลขครุภัณฑ์แล้วลงบัญชีและทะเบียนทุกครั้ง

2.4ด้านการบำรุงรักษา พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีห้องเก็บพัสดุที่ปลอดภัย งานพัสดุดำเนินการจัดจ้างซ่อมแซมครุภัณฑ์ตามที่ได้รับอนุมัติให้ซ่อมแซม และมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้พัสดุได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับพัสดุอย่างทั่วถึง

2.5ด้านบุคลากรและการจำหน่ายพัสดุ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดหาเจ้าหน้าที่พัสดุมีความรู้ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ มีการวางแผนกำลังคน เพื่อให้มีบุคลากรทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำในอนาคต และมีการจำหน่ายพัสดุที่ เสื่อมสภาพเป็นปัจจุบันไม่มีตกค้าง

3.ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ดังตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จำแนกตามเพศ

	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig
		μ	σ	μ	σ		
1	ด้านการจัดหาพัสดุ	3.56	0.38	3.72	0.33	0.512	.053
2	ด้านการแจกจ่าย	3.59	0.40	3.67	0.34	0.322	.041
3	ด้านการควบคุมพัสดุ	3.74	0.41	3.61	0.51	0.311	.141
4	ด้านการบำรุงรักษา	3.80	0.39	3.68	0.39	0.247	.121
5	ด้านบุคลากรและการจำหน่ายพัสดุ	3.82	0.41	3.69	0.44	0.192	.183
	รวม	3.71	0.41	3.68	0.41	0.221	.067

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า บุคลากรที่เพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1 ด้านการจัดหาพัสดุ	ระหว่างกลุ่ม	.360	3	.555	1.279	.20
	ภายในกลุ่ม	51.242	249	.434		
	รวม	54.655	252			
2 ด้านการแจกจ่าย	ระหว่างกลุ่ม	1.110	3	.746	1.442	.21
	ภายในกลุ่ม	64.994	249	.517		
	รวม	65.105	252			
3 ด้านการควบคุมพัสดุ	ระหว่างกลุ่ม	1.491	3	.187	.496	.31
	ภายในกลุ่ม	78.595	249	.377		
	รวม	54.086	252			
4 ด้านการบำรุงรักษา	ระหว่างกลุ่ม	2.544	3	1.272	2.761	.48
	ภายในกลุ่ม	71.030	249	.461		
	รวม	72.575	252			
5 ด้านบุคลากรและการจำหน่ายพัสดุ	ระหว่างกลุ่ม	1.199	3	.585	1.344	.29
	ภายในกลุ่ม	57.180	249	.436		
	รวม	59.379	252			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.170	3	.600	1.594	.21
	ภายในกลุ่ม	64.201	249	.376		
	รวม	62.371	252			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1 ด้านการจัดหาพัสดุ	ระหว่างกลุ่ม	.029	3	.010	.145	.758
	ภายในกลุ่ม	24.770	109	.112		
	รวม	24.799	112			

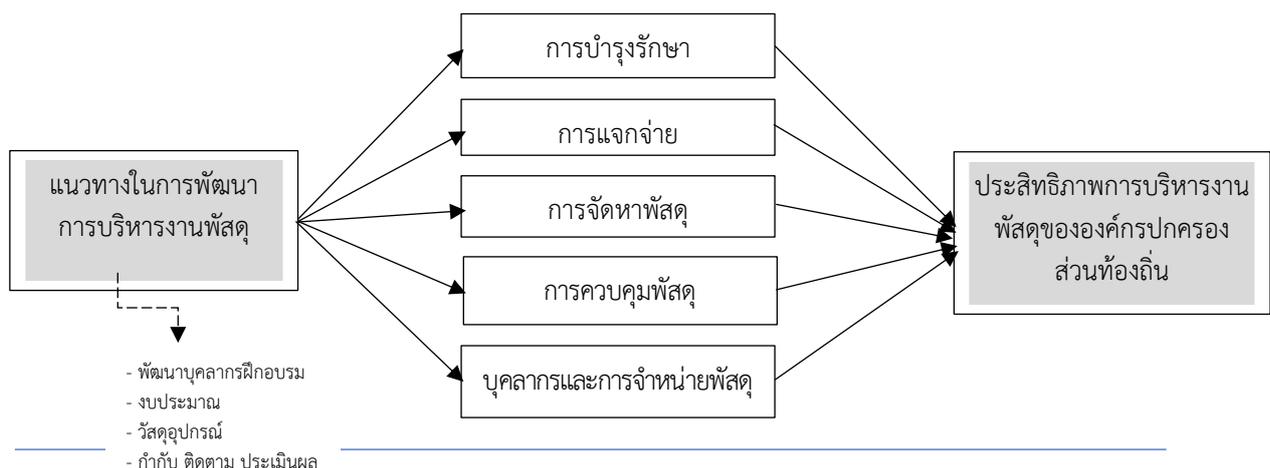
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
2 ด้านการแจกจ่าย	ระหว่างกลุ่ม	.010	3	.005	.249	.789
	ภายในกลุ่ม	17.554	109	.108		
	รวม	17.564	112			
3 ด้านการควบคุมพัสดุ	ระหว่างกลุ่ม	.067	3	.022	.041	.233
	ภายในกลุ่ม	34.164	109	.154		
	รวม	34.231	112			
4 ด้านการบำรุงรักษา	ระหว่างกลุ่ม	.091	3	.030	1.038	.462
	ภายในกลุ่ม	26.930	109	.121		
	รวม	27.020	112			
5 ด้านบุคลากรและการจำหน่ายพัสดุ	ระหว่างกลุ่ม	.014	3	.148	.044	.370
	ภายในกลุ่ม	23.925	109	.143		
	รวม	23.939	112			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.440	3	.003	.086	.766
	ภายในกลุ่ม	31.593	109	.079		
	รวม	32.037	112			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า บุคลากรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้แสดงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ดังนี้ ด้านการบำรุงรักษา ด้านการแจกจ่าย ด้านบุคลากรและการจำหน่ายพัสดุ ด้านการควบคุมพัสดุ และด้านการจัดหาพัสดุ ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ด้านมีผลในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงความสัมพันธ์ในโมเดลดังภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านการบำรุงรักษา ด้านการแจกจ่าย ด้านบุคลากรและการจำหน่ายพัสดุ ด้านการควบคุมพัสดุ และด้านการจัดหาพัสดุ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ มีบุคลากรเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านพัสดุชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่ระหว่างผู้ควบคุมทางทะเบียนและผู้ควบคุมพัสดุ มีการบำรุงรักษาซ่อมบำรุงวัสดุครุภัณฑ์และจัดทำประวัติข้อมูลโดยละเอียดเพื่อประโยชน์ในการใช้งานได้ตลอดเวลาสะดวกและรวดเร็ว มีการจัดทำระบบแจ้งเตือนเมื่อพัสดุมีจำนวนต่ำกว่าที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจใช้คอมพิวเตอร์ช่วยคำนวณตรวจเช็คและทำการแจ้งให้ผู้ได้รับมอบหมายหรือเจ้าหน้าที่พัสดุว่าถึงจุดที่จะซื้อใหม่หรือไม่ เพื่อเสนอรายงานการจัดซื้อจัดจ้าง มีการกำหนดให้ใช้พัสดุตามคู่มือหรือวิธีการใช้งานและวัตถุประสงค์ของการจัดหาพัสดุใช้อย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย มีการสำรวจและประเมินผลอุปกรณ์ในสำนักงานที่มีอยู่ว่าอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานไหม รวมถึงการดูแลบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุกรรม โคตมี (2564:133) พบว่า ปัจจัยการบริหารงานพัสดุของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ การควบคุมพัสดุ การแจกจ่าย และการจัดหาพัสดุ ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุทุกตำแหน่ง ล้วนมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านพัสดุและเข้าใจกระบวนการบริหารจัดการพัสดุเป็นอย่างดี ปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องตามหลักปฏิบัติที่จำเป็นตามกฎหมาย ระเบียบ คู่มือ หลักเกณฑ์การดำเนินงานต่าง ๆ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และพบว่าประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการตรวจสอบ ด้านความโปร่งใส และด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามลำดับ อภิปรายรายละเอียดแต่ละด้าน มีดังนี้

1.1 ด้านการจัดหาพัสดุ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อมูลที่เพียงพอและสอดคล้องกับระยะเวลา และความต้องการของผู้ใช้ มีการจัดทำแผนการจัดซื้อ/จัดจ้าง และมีแบบสำรวจความต้องการใช้พัสดุทุกปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชัย อุทการ (2563:62) พบว่า การบริหารงานพัสดุด้านการจัดหาพัสดุ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุโดยรวม เนื่องจาก การจัดหาพัสดุเป็นกระบวนการจัดหาพัสดุเพื่อมาใช้ในหน่วยงาน ซึ่งหากหน่วยงานมีการจัดหาพัสดุที่มีความเหมาะสม ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับย่อมจะทำให้การปฏิบัติงานด้านพัสดุมีประสิทธิภาพ ได้พัสดุตรงตามความต้องการใช้งานและไม่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุ

1.2 ด้านการแจกจ่าย พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการต่าง ๆ ตามกระบวนการเบิกจ่าย บุคลากรเจ้าหน้าที่ที่ได้รับพัสดุที่ขอเบิกถูกต้องและครบจำนวน และได้รับพัสดุที่ขอเบิกมีสภาพพร้อมใช้งาน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 (2560) ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงาน โดยพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างต้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ในการใช้งาน เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงาน

1.3 ด้านการควบคุมพัสดุ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำทะเบียนคุมพัสดุ ถูกต้องตามแบบฟอร์มที่ระเบียบกำหนด มีการลงบัญชีหรือทะเบียน เพื่อควบคุมพัสดุเก็บรักษาพัสดุให้เป็นระเบียบ และเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมพัสดุมีการจัดทำหมายเลขครุภัณฑ์แล้วลงบัญชีและทะเบียนทุกครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชัย อุทการ (2563:62) พบว่า การบริหารงานพัสดุ ด้านการควบคุมพัสดุ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุโดยรวม เนื่องจาก การควบคุมพัสดุมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานพัสดุ เพราะการดำเนินงานขององค์กรต้องมีการใช้พัสดุอย่างต่อเนื่อง หากองค์กรมีการควบคุมพัสดุที่ดีแล้วย่อมทำให้องค์กรมีจำนวนพัสดุเพียงพอต่อการใช้งาน มีจำนวนไม่มากเกินไปและไม่น้อยจนเกินไปจึงเป็นผลทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น

1.4 ด้านการบำรุงรักษา พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีห้องเก็บพัสดุที่ปลอดภัย งานพัสดุดำเนินการจัดจ้างซ่อมแซมครุภัณฑ์ตามที่ได้รับอนุมัติให้ซ่อมแซม และมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้พัสดุได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับพัสดุอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุกรณ์ โคตมี (2564:133) พบว่า การบริหารงานพัสดุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดบึงกาฬ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าด้านการบำรุงรักษา ($\beta = .225$) มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ = .250 อธิบายได้ว่าการบริหารงานพัสดุนำมาซึ่งประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดบึงกาฬ ได้ร้อยละ 25

1.5 ด้านบุคลากรและการจำหน่ายพัสดุ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดหาเจ้าหน้าที่พัสดุมีความรู้ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ มีการวางแผนกำลังคน เพื่อให้มีบุคลากรทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำในอนาคต และมีการจำหน่ายพัสดุที่ เสื่อมสภาพเป็นปัจจุบันไม่มีตกค้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุกรณ์ โคตมี (2564:133) พบว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของเทศบาลตำบลในจังหวัดบึงกาฬ มีการสนับสนุนให้บุคลากรที่รับผิดชอบงานพัสดุเข้าอบรมเพื่อจะได้ มีความรู้ความเชี่ยวชาญงานพัสดุ ระเบียบเกี่ยวกับงานพัสดุอยู่เสมอ เพราะระเบียบปฏิบัติ เกี่ยวกับพัสดุมีการแก้ไขปรับปรุง หรือยกเลิกตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงซึ่งผู้ปฏิบัติงานต้องก้าวไปให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ควรมีการส่งเจ้าหน้าที่พัสดุ เข้าอบรมเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และการลงระบบจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้านพัสดุต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

2.1 บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า องค์กรได้สนับสนุนให้บุคลากรเจ้าหน้าที่พัสดุเข้ารับการฝึกอบรมสัมมนาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัสดุ ให้ความสำคัญต่องานพัสดุและกำกับติดตามให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างที่ได้ทำไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุกรณ์ โคตมี (2564:บทคัดย่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดบึงกาฬ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ไม่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดบึงกาฬ

2.2 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรเจ้าหน้าที่พัสดุส่วนใหญ่ได้ตรวจสอบการบริหารงานโดยให้รายงานผลการดำเนินงานทุก 3 เดือน มีการบริหารรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย ซึ่งสามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงานได้จริง มีการวางวางตัวบุคลากรผู้ปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี ธงชัย (2568:81) พบว่า ปัจจัยทางการบริหารย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาแก เป็นอย่างมาก เพราะปัจจัยทางการบริหารที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาแกได้ใช้ทรัพยากร ซึ่งได้แก่ วัสดุอุปกรณ์งบประมาณ วิธีการทำงาน และบุคลากร เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารงานพัสดุขององค์กร

2.3 บุคลากรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรเจ้าหน้าที่พัสดุส่วนใหญ่ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ต่างกันมีการปฏิบัติงานต้องก้าวไปให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน การจัดเครื่องมืออุปกรณ์ที่พร้อมใช้ในการปฏิบัติงาน เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับงานพัสดุในการเก็บข้อมูล การจัดทำเอกสารและเรียกใช้ข้อมูลที่จำเป็นได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวรักษ์ ฉัตรวิไล และคณะ (2561:46) พบว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุควรจัดทำแผนการกำหนดความต้องการพัสดุให้ทันตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อจะได้จัดหาพัสดุได้ทันเวลาต่อการใช้งานของผู้ใช้พัสดุ และบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุต้องศึกษาระเบียบ กฎหมายหรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวกับงานด้านพัสดุให้่องแท้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ในการปฏิบัติงาน ควรต้องเข้าอบรมเกี่ยวกับงานด้านพัสดุ ทั้งนี้ควรจัดทำคู่มือการบริหารพัสดุ โดยอธิบายวิธีการอย่างชัดเจนเป็นระบบ สามารถนำมาปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการศึกษา ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านการจัดหาพัสดุ ควรฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่พัสดุ มีความรู้ พัฒนาทักษะเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านการแจกจ่ายพัสดุ หน่วยงาน ควรมีการจัดทำทะเบียนควบคุมครุภัณฑ์ที่เป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

1.3 ด้านการควบคุมพัสดุ หน่วยงาน ควรมีการตรวจสอบรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะพัสดุให้ถูกต้อง และนำสถิติการใช้พัสดุมาช่วยในการพิจารณาหาสัดส่วนเพื่อกำหนดความต้องการใช้พัสดุ ควรมีการตรวจสอบและรายงานพัสดุละเอียด ถูกต้อง ครบถ้วนตามระเบียบพัสดุ

1.4 ด้านการบำรุงรักษา หน่วยงาน ควรมีการจัดทำคู่มือวิธีการใช้งานพัสดุอย่างละเอียด เพื่อประโยชน์ต่อการบำรุงรักษาในเบื้องต้น แนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบการซ่อมบำรุงรักษาพัสดุแต่ละประเภทให้มีการควบคุม ดูแล บำรุงรักษาอย่างถูกวิธี

1.5 ด้านบุคลากรและการจำหน่ายพัสดุ ควรจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน มีการวางแผนการดำเนินงานตามภารกิจอย่างชัดเจน เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน และเจ้าหน้าที่พัสดุดำเนินการตัดยอดพัสดุออกจากบัญชีหรือทะเบียนหลังจากมีการจำหน่ายให้เป็นปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

บรรณานุกรม

- เฉลิมชัย อุทการ. (2563). ปัจจัยของการบริหารงานพัสดุที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของนักวิชาการพัสดุในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 12(1), 55-65.
- ชุติมา สีสวัสดิ์. (2559). สภาพปัญหาการใช้บริการงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี. วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์, 1(1), 44 –53.
- ธนวัฒน์ อุดมเจริญไมตรี. (2567). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของเทศบาลในเขตอำเภอเมืองอุดรธานี. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 19(69), 101-109.
- พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 24 ก. 24 กุมภาพันธ์ 2560.
- มนตรี ธงชัย และคณะ. (2568). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 5(1), 71-86.
- เยาวรักษ์ ฉัตรวิไล, ละมัย ร่มเย็น และจิตติ กิตติเลิศไพศาล. (2561). ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วารสารบัณฑิตศึกษา, 15(71), 46-56.
- วิษณุกรณ์ โคตมี. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์. (2566). ข้อมูลบุคลากร. สืบค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2566, จาก <http://www.nw-local.go.th/frontpage>
- Fayol, H. (1949). General and industrial management. London: Sir Isaac Pitman & Sons.

ความต้องการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด
อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา
COMMUNITY DEVELOPMENT NEEDS OF PEOPLE IN HIN DAT SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, HUAI THALAENG DISTRICT, NAKHON
RATCHASIMA PROVINCE

สุนิญา สอนจันดา,รชพล ศรีขาวรส

Suniya Sonjanda,Rachapol Sriikkaoros

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

Master of Public Administration student, Nakhonrathasima College

E-mail: suniya338@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 22 พฤศจิกายน 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 12 ธันวาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 24 ธันวาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 7,741 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบใช้สถิติค่า t-test และ F-test (แบบ Independent samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe/)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา มีความต้องการพัฒนาชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาสาธารณสุขและส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ และสังคมด้านการเมือง การบริหาร และด้านการศึกษา วัฒนธรรม และประเพณี ตามลำดับ
2. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความต้องการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความต้องการ,การพัฒนาชุมชน, ประชาชน

Abstract

The research objectives were to study and to compare the community development needs of people in Hin Dat Subdistrict Administrative Organization, Huai

Thalaeng District, Nakhon Ratchasima Province classified by the personal factors. The population was the 7,741 people living in the area of Hin Dat Subdistrict Administrative Organization, Huai Thalaeng District, Nakhon Ratchasima Province; the sample group was the 380 people and the sample size was determined using Taro Yamane's calculation formula. The research instrument was 5-level rating scale questionnaire. The data analysis statistics were the percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test (independent samples), one-way Analysis of Variance, and Scheffe's method.

The research findings were:

1. The people in the Hin Dat Subdistrict Administrative Organization, Huai Thalang District, Nakhon Ratchasima Province had the community development needs in the overall was at high level; when considering each aspect by descending mean were the aspect of infrastructure development, the aspect of public health development and quality of life promotion, the aspect of economic and social, the aspect of political and administration, and the aspect of education, culture, and traditions respectively.

2. The people in the Hin Dat Subdistrict Administrative Organization, Huai Thalang District, Nakhon Ratchasima Province when different of gender, education level, and occupation had the community development needs did not different.

Keywords: needs, community development, people

บทนำ

ระบบการเมืองการปกครองของไทยได้พัฒนาการมาเป็นลำดับ นับตั้งแต่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 โดยแบ่งการจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน คือ ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค และระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2534 หลักการแบ่งอำนาจการปกครอง (Deconcentration) ใช้การจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค กล่าวคือ เป็นการมอบอำนาจวินิจฉัยเพียงบางส่วนให้แก่ข้าราชการเจ้าหน้าที่ หรือผู้แทนของรัฐที่ถูกส่งไปปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค ปฏิบัติงานแทนส่วนกลาง หลักการ กระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ใช้การจัดระเบียบการบริหารท้องถิ่น กล่าวคือ เป็นการจัดรูปแบบการปกครอง โดยให้อิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง มีความเป็นอิสระ (Autonomy) ตามบทบัญญัติของกฎหมายมีลักษณะเป็นนิติบุคคล สามารถกระทำนิติกรรมสัญญาได้ตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด คณะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น ต้องมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนเป็นหลักสำคัญ ส่วนการแต่งตั้งกระทำได้เฉพาะกรณีที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การพัฒนาชุมชน เป็นกระบวนการในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตกลุ่มบุคคลเป้าหมาย มุ่งให้เกิดความเสมอภาคและกระจายอย่างเป็นธรรม ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนน้อยที่สุด ทั้งนี้กระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สามารถที่จะกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลง มีโครงสร้างและ ระบบที่เหมาะสมตลอดจนควบคุมอัตราการเปลี่ยนแปลงไป อย่าง

เหมาะสม ซึ่งรวมเอาความมานะพยายามของประชาชนกับฝ่ายรัฐบาลเข้าด้วยกันในการส่งเสริมสภาพของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เพื่อให้ชุมชนเหล่านั้นได้มีบทบาทเข้ามาร่วมในชีวิต และการกำหนดให้มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคและวิธีการ เพื่อให้ความคิดริเริ่ม การช่วยตนเองและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ, 2543 : 32)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นองค์กรที่มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งได้ประกาศเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 (มาตรา 281-290) ที่ได้กล่าวไว้ว่า รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาในพื้นที่

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาความต้องการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนกกอก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา เพื่อทราบความต้องการในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และแนวทางในการพัฒนาทางการบริหารงานของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเสนอแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ให้สอดคล้องและตรงตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและเกิดการพัฒนายั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการพัฒนาชุมชน แตกต่างกัน
2. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการพัฒนาชุมชน แตกต่างกัน
3. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการพัฒนาชุมชน แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีอายุอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 7,741 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดย

วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ฉบับเท่ากับ .94

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย วันที่ 20 มีนาคม ถึง วันที่ 20 มิถุนายน 2568

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent samples) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test-one way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe/)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 196 คน (ร้อยละ 51.58) รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 184 คน (ร้อยละ 48.42) ส่วนใหญ่จบการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 148 คน (ร้อยละ 38.94) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 157 คน (ร้อยละ 41.31)

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.84$) ด้านการพัฒนาสาธารณสุขและส่งเสริมคุณภาพชีวิต ($\bar{X} = 3.66$) ด้านเศรษฐกิจ และสังคม ($\bar{X} = 3.53$) ด้านการเมือง การบริหาร ($\bar{X} = 3.50$) และด้านการศึกษา วัฒนธรรม และประเพณี ($\bar{X} = 3.12$)

2.1 ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา มีความต้องการพัฒนาชุมชน ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ต้องการให้ปรับปรุงระบบประปา โดยมุ่งเน้นให้มีน้ำประปาที่สะอาด เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ทุกครัวเรือน ปรับปรุงเพิ่มเติมระบบประปาเดิมให้ดีขึ้นมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมา ต้องการให้ปรับปรุงภูมิทัศน์สวนสาธารณะ ให้มีความสะอาดและร่มรื่นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.88$) และต้องการให้ปรับปรุงระบบไฟฟ้าส่องสว่าง ทุกพื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.87$)

2.2 ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา มีความต้องการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ต้องการให้มีการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนากระบวนการทางการศึกษาในระบบ ($\bar{X} = 3.27$) รองลงมา ต้องการให้มีการส่งเสริม สนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.17$) และต้องการให้มีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนากระบวนการทางการศึกษานอกระบบ ($\bar{X} = 3.13$)

2.3 ด้านเศรษฐกิจ และสังคม ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา มีความต้องการพัฒนาชุมชน ด้านเศรษฐกิจ และสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ต้องการให้มีการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับประชาชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.74$) รองลงมา ต้องการให้มี

การกระตุ้นให้เกิดการสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชน เช่น จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ฯลฯ ($\bar{x} = 3.61$) และต้องการให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้อาชีพ ด้านวิชาการ และการศึกษาดูงานเพื่อสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ ($\bar{x} = 3.46$)

2.4 ด้านการเมือง การบริหาร ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา มีความต้องการพัฒนาชุมชน ด้านการเมือง การบริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ต้องการให้มีการส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนขององค์กรชุมชนดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อชุมชน เช่น การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย ฯลฯ ($\bar{x} = 3.65$) รองลงมา ต้องการให้มีการส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมทางการบริหาร เช่น การร่วมจัดทำแผนชุมชนติดตามผลการดำเนินงานเสนอเทศบาลฯ ฯลฯ ($\bar{x} = 3.58$) และต้องการมีส่วนร่วมเสนอปัญหาและข้อมูลแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = 3.55$)

2.5 ด้านการพัฒนาสาธารณสุขและส่งเสริมคุณภาพชีวิต ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา มีความต้องการพัฒนาชุมชน ด้านการพัฒนาสาธารณสุขและส่งเสริมคุณภาพชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ต้องการให้มีการควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออันตราย เช่น แจกหน้ากากอนามัยป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 ($\bar{x} = 3.85$) รองลงมา ต้องการให้มีการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน เช่น ตรวจสุขภาพ ทำฟัน ฯลฯ ($\bar{x} = 3.77$) และต้องการให้มีการส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ($\bar{x} = 3.43$)

3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3.1 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ที่เพศต่างกัน มีความต้องการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน

3.2 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน

3.3 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา มีความต้องการพัฒนาชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ วชิรินทร์ สุทธิชัย และคณะ (2559 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนและเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณสุข จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการของอบจ.มหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณสุขของอบจ.มหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ อชิรญาณ ฉิมพุก และคณะ (2558 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการสาธารณสุขของเทศบาลตำบลปลายบาง อ.บางกรวย จ.นนทบุรี การวิจัยมีวัตถุประสงค์ศึกษา

ระดับความคิดเห็นของประชาชนและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็น ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีความเห็นว่าบริการสาธารณสุขของเทศบาลตำบลปลายบาง อ.บางกรวย จ.นนทบุรี ตรงกับความต้องการในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ มงคล วิภาตนาวิน (2556 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความต้องการของประชาชนที่มีต่อการจัดบริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองตราด อ.เมืองตราด จ.ตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนที่มีต่อการจัดบริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองตราด ผลการศึกษพบว่า ความต้องการของประชาชนที่มีต่อการจัดบริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองตราด อ.เมืองตราด จ.ตราด อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สมบูรณ์ ชมพุดม่อง (2556 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริการสาธารณสุขแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จ.ประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริการสาธารณสุขแนวใหม่และภารกิจการจัดบริการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริการสาธารณสุขแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ 3) กำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการบริการสาธารณสุขแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า การบริการสาธารณสุขแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สอดคล้องกับการศึกษาของ อารมณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณสุขตามหลักสราณียธรรมของอบต.หนองกรด อ.เมือง จ.นครสวรรค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชน เปรียบเทียบความพึงพอใจ และแนวทางการประยุกต์ใช้ หลักสราณียธรรม 6 ในการบริการสาธารณสุขของอบต.หนองกรด อ.เมือง จ.นครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการบริการสาธารณสุขตามหลักสราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ที่เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความต้องการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลเพศ การศึกษา และอาชีพ ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนกออก อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา ไม่มีผลต่อความต้องการพัฒนาชุมชนของประชาชน สอดคล้องกับการศึกษาของ วรพรรณ กิรติสุขคนธ์ (2554 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อการบริการสาธารณสุขของเทศบาลตำบลกาญจนดิษฐ์ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคาดหวังของประชาชน จำแนกตามสถานภาพของประชาชน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษาและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลต่างกัน มีความคาดหวังต่อการบริการสาธารณสุขของเทศบาลตำบลกาญจนดิษฐ์ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ในการวิจัย

จากงานวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลเพื่อนำไปสู่ความต้องการพัฒนาชุมชนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ในการทำงานร่วมกันประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนเป็นการทำให้ชุมชนมีการพัฒนาในทุกๆด้าน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของคนในชุมชนให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาตนเองและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้
 - 1.1 ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลควรทำการปรับปรุงภูมิทัศน์สวนสาธารณะ ให้มีความสะอาดและร่มรื่นให้มากยิ่งขึ้น
 - 1.2 ด้านการศึกษา วัฒนธรรม และประเพณี องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนากระบวนการทางการศึกษาในระบบให้มากยิ่งขึ้น
 - 1.3 ด้านเศรษฐกิจ องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับประชาชนในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น
 - 1.4 ด้านการเมือง การบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมตำบลให้มากยิ่งขึ้น
 - 1.5 ด้านการพัฒนาสาธารณสุขและส่งเสริมคุณภาพชีวิต องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออก เช่น กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ฯ ให้มากยิ่งขึ้น
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานพัฒนาชุมชน
 - 2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรองค์กรปกครองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน
 - 2.3 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- บุญชม ศรีสะอาด. 2560. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. 2543. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- มงคล วิภาตนาวิน. 2556. ความต้องการของประชาชนที่มีต่อการจัดบริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด. ปรินิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- ราชกิจจานุเบกษา. 2542. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 116, พุทธศักราช 2542.
- วัชรินทร์ สุทธิชัย และคณะ. 2559. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมบูรณ์ ชมพุดม่อง. 2556. การบริการสาธารณสุขแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปรินิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบทมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2522. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. 2541. การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อชิรญาณ ฉิมพุก และคณะ. 2558. ความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการสาธารณสุขของเทศบาลตำบลปลายบางอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยฉบับบัณฑิตศึกษา, 4 (4).

61-71.

อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด. 2554. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะตามหลักสาราณีย-
ธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์. ปรินิพนธ์
พุทธศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย.

การศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง
จังหวัดสระบุรี
STUDY OF THE PERFORMANCE EFFICIENCY OF THE LAMPHAYA KLANG
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SARABURI PROVINCE

ชนิดา บุญชลอ, รชพล ศรีขาวรส

Chanida Boonchalor, Rachapol Srikkaoros

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

Master of Public Administration student, Nakhonrathasima College

E-mail: sasimapron.nmc@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 9 ธันวาคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 5 มกราคม 2569

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 7 มกราคม 2569

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพ และเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี จำแนกปัจจัยส่วนบุคคลใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 80 คน ซึ่งได้จากการคำนวณด้วยสูตรของ Taro Yamane วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า (1) ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ลำพญากลาง จ.สระบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพงาน รองลงมา คือ ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านค่าใช้จ่าย และ (2) การเปรียบเทียบในภาพรวมพบว่า บุคลากรที่มีลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันไม่มีความแตกต่างกันในด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน กล่าวคือ ไม่ว่าจะ เป็นบุคลากรเพศใด ช่วงอายุใด หรือมีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน ต่างก็สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการบริหารงบประมาณมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ , การปฏิบัติงาน, องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี

Abstract

This research article aims to study the level of efficiency level and compare the performance of personnel at the Lamphaya Klang Subdistrict Administrative Organization, Saraburi Province classified by the personal factors. the questionnaire was used to collect data from a sample of 80 people, which was calculated using Taro Yamane's formula. The data analysis by using descriptive statistics, including frequency,

percentage, mean, and standard deviation, as well as inferential statistics, including one-way analysis of variance (One-Way ANOVA).

The research findings were: (1) the overall level of work efficiency of the personnel of the Lamphaya Klang Subdistrict Administrative Organization, Saraburi Province, was at a high level; when considering each aspect found the highest mean aspect was the work quality aspect, followed by the work quantity aspect, the time aspect, and the lowest mean aspect was the expenditure aspect; and (2) the overall comparison found that personnel with different personal factors did not differ in terms of work efficiency, that was, regardless of gender, age range, or marital status, education level, income, and work experience, they were all able to perform their work with similar efficiency; when considering each aspect found the budget administration aspect did difference at the statistical significance level .05.

Keywords: efficiency ,Operation , Lamphaya Klang Subdistrict Administrative Organization, Saraburi Province

บทนำ

ในบริบทของโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับความไม่แน่นอนและความท้าทายที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการภาครัฐจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากภาครัฐเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล แนวคิด New Public Management (NPM) ได้เสนอให้การบริหารภาครัฐมีลักษณะคล้ายกับภาคธุรกิจ โดยเน้นประสิทธิภาพ ความโปร่งใส การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูประบบราชการไทยที่มุ่งปรับปรุงกลไกการทำงานให้มีความยืดหยุ่นและทันต่อการเปลี่ยนแปลง ในขณะเดียวกัน การยกระดับคุณภาพการบริหารทรัพยากรบุคคลถือเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูประบบราชการ เนื่องจาก “คน” เป็นปัจจัยหลักที่ขับเคลื่อนให้องค์กรบรรลุพันธกิจ ตามกันยาร์ตัน จันท์สว่าง และ สุภาวดี พรหมบุตร (2562: 215) อธิบายไว้ว่า ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ส่งผลให้องค์กรโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรธุรกิจสามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนคือ ปัจจัยทุนมนุษย์ เนื่องจากเป้าหมายขององค์กรธุรกิจตั้งขึ้นมาเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการนำออกสู่สังคมเพื่อให้มีรายได้เข้ามาโดยมีผลกำไรเพื่อนำมาปันผลคืนให้ผู้ถือหุ้นเพื่อเป็นรางวัลตอบแทนคณะกรรมการผู้วางนโยบายและกำกับการบริหารดำเนินงานขององค์กรรวมทั้งพนักงานทุกระดับซึ่งผลตอบแทนจะออกมาในรูปของการปรับค่าจ้างเงินเดือนสวัสดิการและโบนัส เป็นต้น ดังนั้นหากองค์กรธุรกิจต้องการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันจำเป็นต้องลงทุนในการพัฒนาทุนมนุษย์ให้แก่พนักงานในองค์กรให้ทันสมัยอยู่เสมอและอย่างต่อเนื่อง

การยกระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาระบบราชการ เพราะบุคลากรเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนนโยบายและภารกิจขององค์กรให้บรรลุผลสำเร็จ หากบุคลากรมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และมีความรับผิดชอบในการทำงาน ย่อมส่งผลให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามแนวคิดของ Kucharvikova (2011: 63) กล่าวว่า ทุนมนุษย์เป็นการผสมผสานความรู้ ทักษะ

นวัตกรรม และความสามารถของพนักงานแต่ละคนขององค์กรเพื่อทำงานที่มีอยู่ให้บรรลุผล ทูมนมนุษย์ไม่สามารถเป็นเจ้าของโดยองค์กรได้

องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จังหวัดสระบุรี เป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น การบริหารจัดการงบประมาณ และการให้บริการประชาชนในด้านต่างๆ การดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามแผนพัฒนาท้องถิ่นจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสิทธิภาพในการทำงานสูง ดังนั้น การศึกษาระดับ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จังหวัดสระบุรี จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงสภาพการทำงานจริงของบุคลากร รวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งผลการศึกษานี้จะสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถ และสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นให้บรรลุตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี จำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ เช่น เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง รายได้ ที่แตกต่างกันนั้น มีประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

วิธีวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ลำพญากลาง จ.สระบุรี เนื่องจากบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ลำพญากลาง จ.สระบุรี นั้น เป็นกลุ่มจำนวนประชากรขนาดเล็กซึ่งในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบล ลำพญากลาง จ.สระบุรี มีจำนวนบุคลากรสังกัดอยู่ 80 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ลำพญากลาง จ.สระบุรี กำหนดจากตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์ในการทำงาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ลำพญากลาง จ.สระบุรี ประกอบด้วย 1. คุณภาพของงาน 2. ปริมาณงาน 3. เวลา และ 4. ด้านค่าใช้จ่าย

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาเฉพาะในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบล ลำพูนากลาง จ.สระบุรี

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ประเด็นการศึกษา ในการเลือกหัวข้อปัญหา หัวข้อการค้นคว้าอิสระ เขียนโครงร่างวิจัยออกแบบสอบถาม ทดสอบเครื่องมือแบบสอบถาม และลงพื้นที่เก็บข้อมูลในองค์การบริหารส่วนตำบลลำพูนากลาง จ.สระบุรี เมื่อได้ผลมาแล้ว ทำการวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา ตลอดจนอภิปรายผลการศึกษาที่ได้รับ ผู้วิจัยเริ่มทำการศึกษาดังแต่เดือน กรกฎาคม 2568 ถึง 30 พฤศจิกายน 2568

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลลำพูนากลาง จ.สระบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 30-40 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 มีสถานภาพสมรส จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 72.50 มีรายได้ 20,001-25,000 บาท จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 มีประสบการณ์ในการทำงาน 3-6 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3

2. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลลำพูนากลาง จ.สระบุรี ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = .605) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพงาน ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = .686) รองลงมา คือ ด้านปริมาณงาน ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = .707) ด้านเวลา ($\bar{x} = 3.89$, S.D. = .686) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านค่าใช้จ่าย ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = .880)

2.1 ด้านคุณภาพงาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = .686) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านสามารถใช้ความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่หรือเต็มศักยภาพของตนเอง ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = .816) รองลงมา คือ ท่านสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานนั้น ๆ ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = .836) งานที่ท่านปฏิบัติเป็นไปตามมาตรฐานและมีคุณภาพตรงตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = .807) ท่านสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้บรรลุเป้าหมายในการทำงานได้คุ้มค่า ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = .924) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านสามารถลดขั้นตอนในการทำงานเพื่อให้งานมีคุณภาพและรวดเร็วขึ้น ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = .836)

2.2 ด้านเวลา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$, S.D. = .635) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เมื่อถึงกำหนดเวลาส่งงาน ท่านสามารถทำงานได้อย่างดี ไม่มีความผิดพลาด ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = .766) รองลงมา คือ ท่านสามารถทำงานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาตามที่หน่วยงานกำหนด ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = .852) การบริหารเวลาที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ท่านสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 1.015) ท่านมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจาก

ขั้นตอนหรือระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ทันตามกำหนดเวลา ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 1.006) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การบริหารจัดการภายในองค์กรทำให้การทำงานของท่านสามารถปฏิบัติงานได้รวดเร็วขึ้น ($\bar{x} = 3.19$, S.D. = 1.006)

2.3 ด้านปริมาณงาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = .707) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปริมาณงานที่ท่านได้รับมอบหมายเป็นไปตามข้อตกลงภายใต้มาตรฐานของการทำงานหรือไม่ ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = .875) รองลงมา คือ จำนวนบุคลากรเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงานที่ท่านรับผิดชอบมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = .805) ท่านสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายหรืออาจเกินเป้าหมายและงานสำเร็จตามกำหนดเวลาทุกครั้งและบางครั้งอาจเร็วกว่ากำหนด ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 1.030) องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี มีการกำหนดปริมาณงานที่เหมาะสมและสอดคล้องกับทักษะของบุคลากร ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = .871) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปริมาณงานที่ท่านทำได้เป็นไปตามที่คาดหวังขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = 1.233)

2.4 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = .880) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี ของท่าน มีการจัดการงบประมาณที่เหมาะสมและมีคุณภาพ ($\bar{x} = 3.89$, S.D. = .928) รองลงมา คือ งบประมาณที่ถูกนำมาใช้มีการกระจายอำนาจ ไปยังการพัฒนาบุคลากร และพี่น้องประชาชนในพื้นที่ลำพญากลาง อย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 3.58$, S.D. = 1.005) ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี มีการวางแผน จัดการ รวมถึงประเมินผลการใช้งบประมาณภายในองค์การ ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = 1.006) การบริหารงบประมาณในองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและเวลาที่กำหนด ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 1.054) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี มีการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.31$, S.D. = 1.067)

3. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3.1 เพศ พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี ไม่แตกต่างกัน

3.2 อายุ พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี ไม่แตกต่างกัน

3.3 สถานภาพสมรส พบว่า พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพสมรส ต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี ไม่แตกต่างกัน

3.4 ระดับการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี ไม่แตกต่างกัน

3.5 รายได้ พบว่า บุคลากรที่มีระดับรายได้ ต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี ไม่แตกต่างกัน

3.6 ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี ไม่แตกต่างกัน และ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงบประมาณแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา กลาง จ.สระบุรี ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1) ระดับการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา กลาง จ.สระบุรี ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านปริมาณงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระดับการศึกษาถึงเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงานในองค์กร หากบุคลากรท่านใดที่มีการศึกษาในระดับที่สูง ตำแหน่งหน้าที่การงาน ค่าตอบแทน จะสูงขึ้น ทำให้คุณภาพชีวิตในการทำงานนั้นดีขึ้นตามไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรวรา กล้าหาญ (2565 : 269-281) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทยสำนักงานใหญ่ พบว่า พนักงานที่มีการศึกษาต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทยสำนักงานใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) รายได้ พบว่า บุคลากรที่มีรายได้ต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา กลาง จ.สระบุรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณภาพงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความรู้สึก มั่นใจที่มีต่อความมั่นคงในหน้าที่การงาน และโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในงานทั้งในเรื่องของตำแหน่งงานและรายได้ตลอดจนการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงานและครอบครัว อีกทั้งการได้รับรายได้และผลตอบแทนที่เพียงพอที่จะดำรงชีวิตตามมาตรฐานสังคมทั่วไปหรือไม่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกว่าจะมีความเหมาะสมและเป็นธรรมเมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะงานที่คล้ายคลึงกัน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิริญญา นิลพันธ์ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน ในสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 5 ตำบลคลัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ อายุการทำงาน และตำแหน่งงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานในสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 5 ตำบลคลัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา กลาง จ.สระบุรี ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณภาพงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่บุคลากรจะสามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างสูงสุดได้นั้น บุคลากรจึงจำเป็นที่จะต้องมีความประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณษา บุญนิตภพ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับสูง

ผลการศึกษาเปรียบเทียบของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี

บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่ดี สามารถบริหารจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านคุณภาพงานและระยะเวลาการดำเนินงาน มีความสามารถในการให้คำแนะนำและส่งเสริมประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อท้าทายบางประการ เช่น ปริมาณงานที่มาก ภาระหน้าที่หลายด้าน และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องของโครงการและความสมดุลในการทำงาน แม้สำนักงานจะมีการบริหารงบประมาณและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แต่การดำเนินงานในบางโครงการยังต้องการการสนับสนุนเพิ่มเติม โดยเฉพาะในส่วนของงบประมาณที่จำเป็นสำหรับโครงการระยะยาว การจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอ และการปรับปรุงระบบงานให้มีความคล่องตัวมากขึ้น นอกจากนี้ บุคลากรยังต้องเผชิญกับภาระงานที่ต้องใช้เวลาและการลงพื้นที่จำนวนมาก ซึ่งอาจส่งผลให้ต้องทำงานล่วงเวลา แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานสามารถทำได้โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยลดภาระงาน เพิ่มทรัพยากรและบุคลากรให้เพียงพอ พัฒนาทักษะให้ตรงกับความต้องการของงาน และปรับปรุงโครงสร้างการบริหารให้ยืดหยุ่นมากขึ้น หากมีการปรับปรุงในประเด็นเหล่านี้ จะช่วยให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถให้บริการแก่เกษตรกรได้อย่างมีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติทัช เขียวฉ้วน (2560: 355-370) พบว่า การทำงานเป็นทีมเป็น กลยุทธ์สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร ส่งผลให้องค์กรต่าง ๆ ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตั้งแต่เรื่องของนโยบาย ลักษณะการทำงานกระบวนการบริหารการพัฒนาบุคลากรหรือทุนมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ตลอดจนทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้องค์กรธุรกิจอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองและศาสนา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ผลวิจัยพบว่าโดยรวมบุคลากรมีประสิทธิภาพในด้านคุณภาพ ปริมาณ เวลาอยู่ในระดับ “มาก” แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณภาพงาน และด้านปริมาณงาน มีความแตกต่างตามระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์ มีนัยสำคัญบางรายการที่ระดับ .05 แสดงว่า กลุ่มบุคลากรบางกลุ่ม อาจต้องการการพัฒนาทักษะเฉพาะด้านเพื่อยกระดับสมรรถนะให้เท่าเทียมกัน ทางหน่วยงานจึงควรพัฒนาและขยายโครงการฝึกอบรมเชิงทักษะตามความต้องการเพื่อให้การทำงานของบุคลากรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการปรับโครงสร้างงานและกำลังคน เพื่อแก้ปัญหาปริมาณงานที่มากและความไม่สมดุลของภาระงานเนื่องจาก ผลการศึกษาพบว่า แม้ปริมาณงานภาพรวมจะอยู่ในระดับมาก แต่มีข้อสังเกตเรื่องปริมาณงานที่ทำได้เป็นไปตามที่คาดหวัง มีค่าต่ำสุดในบางข้อ และมีค่าตอบเกี่ยวกับความเหมาะสมของจำนวนบุคลากรเมื่อเทียบกับงานต่าง ๆ บ่งชี้ว่ามีภาระงานไม่สมดุลและบางตำแหน่งอาจทำงานเกินขีดความสามารถหรือมีบทบาททับซ้อน จึงควรมีการพิจารณาการปรับจำนวนบุคลากรหรือจัดตั้งตำแหน่งชั่วคราว พนักงานจ้างตามโครงการ ในส่วนที่มีภาระงานจริงจัง หรือนำเทคโนโลยี ระบบอัตโนมัติมาช่วยลดงานซ้ำซ้อน

3. ทางองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการเสริมระบบบริหารงบประมาณให้โปร่งใสและมีการติดตามผลการดำเนินงานได้จริงเนื่องจาก ผลการศึกษาในด้านการบริหารงบประมาณมีค่าเฉลี่ยรวมต่ำที่สุดในบางประเด็น โดยเฉพาะข้อที่เกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่าง

โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ มีค่าน้อยสุด เฉลี่ย 3.31 และเมื่อวิเคราะห์ตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าด้านการบริหารงบประมาณมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการบริหารงบประมาณเป็นจุดอ่อนที่ต้องเร่งพัฒนา นั้นหมายถึงองค์กรควรปรับปรุงกระบวนการจัดทำงบและการติดตามงบประมาณ ให้มีเอกสารมาตรฐาน ตารางการตรวจสอบ และต้องมีการรายงานสถานะงบประมาณประจำปีงบประมาณอย่างละเอียดและตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กรหรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางทรัพยากรบุคคล ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมอีกครั้ง เพื่อให้้องค์กรนำไปปรับใช้และพัฒนาได้อย่างทันท่วงที

2) เนื่องจากการศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง จ.สระบุรี ดังนั้น ผลการวิจัยจึงเป็นจริงเฉพาะในหน่วยงานนี้เท่านั้น จึงเห็นควรมีการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานไปยังหน่วยงานอื่น เพื่อเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลและผลการวิจัยว่าความสัมพันธ์เป็นอย่างไรเพื่อนำผลการวิจัยไปปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านทรัพยากรบุคคลของหน่วยงานต่อไป

บรรณานุกรม

- กิตติทัช เขียวฉ้วน. (2560). การทำงานเป็นทีมสู่การเพิ่มประสิทธิผลในการทำงาน. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. 11(1): 355-370.
- กันยารัตน์ จันทร์สว่าง และ สุภาวดี พรหมบุตร. (2562). ทุนมนุษย์กับการเปลี่ยนแปลง: กระบวนทัศน์ใหม่ของการบริหารทรัพยากรมนุษย์. วารสารวิทยาการจัดการ. 6(2): 209-222.
- พิริฎญา นิลพันธ์. (2561). คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน ในสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 5 ตำบลคลัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. สารนิพนธ์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สาวิตรี สองศรี. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต). สืบค้นจาก [http://The20Manuscript20\(Full20Article20Text\)-1519-1-10-.pdf](http://The20Manuscript20(Full20Article20Text)-1519-1-10-.pdf)
- สุพรรณษา บุญนิตภพ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่. (การศึกษาและค้นคว้าอิสระ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช.
- อรวรร่า กล้าหาญ (2565). คุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่. ค้นคว้า อิสระ. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช
- Kucharcikova, A. (2011). Human Capital-Definitions and Approaches. Human Resources Management & Ergonomics. 5(2): 60-70.

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
PARTICIPATION IN THE ADMINISTRATION OF THE LAMPHAYAKLANG
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION MUAK LEK DISTRICT
SARABURI PROVINCE

ฐิติวัฒน์ เย็นสมุทร,รชพล ศรีขาวรส

Thitiwat Yensamut,Rachapol Sriikkaoros

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

Master of Public Administration student, Nakhonrathasima College

E-mail: Thitiwatyensamuth@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 23 ธันวาคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 6 มกราคม 2569

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 7 มกราคม 2569

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรที่ศึกษาคือ ประชาชนตั้งแต่อายุ 18 ปี ขึ้นไป ที่อยู่ในเขตพื้นที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ปี 2568 จำนวน 9,230 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 383 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent samples) การทดสอบค่าเอฟ (F-test - oneway ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe) ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรีมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (= 4.10) ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล และการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ตามลำดับ
2. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลางอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรีที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง ไม่แตกต่างกัน
3. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลางอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง ไม่แตกต่างกัน

4. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลางอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารงาน, การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The objectives of this study were to examine and compare the levels of people's participation in the administration of the Lamphayaklang Subdistrict Administrative Organization, Muak Lek District, Saraburi Province, classified by personal factors. The population consisted of residents aged 18 years and above living in the area under the jurisdiction of the Lamphayaklang Subdistrict Administrative Organization in 2025 (B.E. 2568), totaling 9,230 individuals. The sample size of 383 respondents was determined using Taro Yamane's formula. The research instrument was a Likert-scale questionnaire. The statistics employed for data analysis included percentage, mean, standard deviation, Independent Samples t-test, one-way ANOVA (F-test), and pairwise comparison using Scheffe's method.

The findings revealed that:

1. The overall level of people's participation in the administration of the Lamphayaklang Subdistrict Administrative Organization was high. The highest mean score was found in decision-making participation, followed by operational participation, evaluation participation, and benefit-receiving participation, respectively.

2. People residing in the Lamphayaklang Subdistrict Administrative Organization who differed in gender and occupation did not show significant differences in their overall and aspect-specific participation. However, individuals of different age groups exhibited statistically significant differences at the .01 level in overall and aspect-specific participation, except for participation in evaluation, which showed no significant difference.

Keywords: Participation, Administration, Administration of the Subdistrict Administrative Organization.

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผลโครงการ หรือบริการสาธารณะต่าง ๆ การมีส่วนร่วมดังกล่าวช่วยส่งเสริมความโปร่งใส ลดความขัดแย้ง สร้างความไว้วางใจระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน อีกทั้งยังทำให้การบริหารงานสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงถือเป็นกลไกสำคัญที่เสริมสร้างการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจแก่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนของตนเอง ทั้งยังระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบและเข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอนการบริหารงานท้องถิ่น นอกจากนี้ พระราชบัญญัติสำคัญต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2537 ต่างก็มีบทบาทในการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทั้งในด้านการวางแผน การตัดสินใจ การติดตามประเมินผล และการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2561:39)

แม้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม แต่การบริหารงานจะประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดทำงบประมาณ ไปจนถึงการตรวจสอบและประเมินผล การมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งจะทำให้เกิดความโปร่งใส การตรวจสอบได้ และการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างถูกต้องเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม ในหลายพื้นที่ยังพบข้อจำกัดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการขาดช่องทางการแสดงความคิดเห็น การขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของตนเอง หรือความไม่เชื่อมั่นในระบบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างรัฐกับประชาชน และอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เป็นหนึ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มุ่งพัฒนาชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แต่การดำเนินงานจะบรรลุผลได้อย่างเต็มประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมจากประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ปัญหาการมีส่วนร่วมที่ยังไม่เต็มศักยภาพ เช่น การเข้าถึงข้อมูลไม่ทั่วถึง การขาดช่องทางการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม หรือทัศนคติของประชาชนที่ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม อาจส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานขององค์กร

จากหลักการและปัญหาที่กล่าวมา ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี โดยคาดว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และช่วยยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ลำพูนากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ลำพูนากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ลำพูนากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนตั้งแต่อายุ 18 ปี ขึ้นไป ที่อยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ลำพูนากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ปี 2568 จำนวน 9,230 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .86

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในวันที่ 1 มีนาคม ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2568

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent samples) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test-one way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe/)

สรุปผลการวิจัย

1.ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ลำพูนากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมประเมินผลตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพูนากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	การสรรหาบุคลากร	4.65	0.43	มากที่สุด	3
2	การพัฒนาบุคลากร	4.67	0.41	มากที่สุด	1
3	การประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.65	0.43	มากที่สุด	2
4	ค่าตอบแทน และ สวัสดิการ	4.34	0.61	มาก	4

5	การลาออก	4.08	1.08	มาก	5
ภาพรวม		4.48	0.38	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.10$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.52$) การมีส่วนร่วมดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.32$) การมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{X} = 3.81$) และการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.76$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ ปรากฏดังตารางที่ 2 ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	การมีส่วนร่วมตัดสินใจ	4.51	0.67	4.54	0.69	-0.83	0.45
2	การมีส่วนร่วมดำเนินงาน	4.30	0.86	4.34	0.87	-1.12	0.26
3	การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.68	1.19	3.83	1.21	0.07	0.95
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.82	1.13	3.80	1.07	-0.18	0.86
ภาพรวม		4.10	1.03	4.11	1.04	-0.43	0.67

*p < .05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ ปรากฏดังตารางที่ 3 ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ตั้งแต่ 18 - 40 ปี		ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป		t	Sig
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	การมีส่วนร่วมตัดสินใจ	4.42	0.68	4.60	0.67	-6.81**	0.001
2	การมีส่วนร่วมดำเนินงาน	4.19	0.87	4.42	0.86	-6.22**	0.001
3	การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.68	1.19	3.83	1.21	-2.97**	0.003
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.80	1.11	3.81	1.09	-0.18	0.86
ภาพรวม		4.02	1.02	4.16	1.04	-6.42**	0.001

*p < .05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอแมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอแมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอาชีพ ปรากฏดังตารางที่ 4 ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอแมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	เกษตรกรรม		รับราชการหรือ รัฐวิสาหกิจ		รับจ้างหรืออาชีพ อิสระ		F	Sig
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	การมีส่วนร่วม ตัดสินใจ	4.52	0.693	4.56	0.653	4.51	0.66	0.628	0.534
2	การมีส่วนร่วม ดำเนินงาน	4.31	0.879	4.37	0.833	4.32	0.86	0.581	0.559
3	การมีส่วนร่วมรับ ผลประโยชน์	3.76	1.19	3.74	1.22	3.78	1.21	0.177	0.838
4	การมีส่วนร่วมใน การประเมินผล	3.84	1.08	3.87	1.07	3.74	1.13	2.52	0.081
ภาพรวม		4.11	1.03	4.13	1.03	4.09	1.05	0.982	0.375

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอแมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง โดยภาพรวมไม่แตกต่าง
อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอแมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอแมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักและการเข้ามามีบทบาทของประชาชนในกระบวนการบริหารงานท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานศึกษาหลายฉบับที่ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยส่วนใหญ่มีแนวโน้มอยู่ในระดับสูง เช่น งานวิจัยของจอมขวัญ ประทีปใจ (2563 : บทคัดย่อ) และกมลวรรณ แจ่มยิ่ง (2564 : 108-119) ซึ่งต่างรายงานว่าประชาชนมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันเกิดจากองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลางมีการจัดเวทีประชาคมอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอความต้องการ แสดงความคิดเห็น และร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนา ทำให้โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของพระธีร

คานต์ ฉันทวุฒโฒ (ปัญญาติ) ซึ่งพบว่าการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะอยู่ในระดับสูงเมื่อประชาชนได้รับโอกาสในการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจในทุกขั้นตอนของการพัฒนา

ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในระดับมาก ซึ่งอาจมาจากความตระหนักถึงประโยชน์ส่วนรวมและความรับผิดชอบต่อชุมชน ส่งผลให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สาธารณสุข การศึกษา และกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน รวมทั้งเข้ามามีบทบาทในฐานะกรรมการหรือผู้สนับสนุนโครงการต่าง ๆ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานของจอมขวัญ ประทักษ์ใจ (2563 : บทคัดย่อ) กมลวรรณ แจ่มยิ่ง (2564 : 391) ซึ่งพบว่าประชาชนทั่วไปให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของท้องถิ่นในระดับสูงเช่นเดียวกัน

สำหรับด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น เวทีประชาคม รายงานผลการดำเนินงานประจำปี การร้องเรียน และการให้ข้อเสนอแนะ ความร่วมมือดังกล่าวเกิดจากความตระหนักว่าผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปณิตทัต บณขุนทด และสุวัทธิ ไกรสกุล ซึ่งรายงานว่าการติดตามประเมินผลโดยประชาชนมักอยู่ในระดับมากเมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลและช่องทางการมีส่วนร่วมที่เข้าถึงง่าย

ในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ พบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ว่าจะเป็นสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การสาธารณสุข การศึกษา การส่งเสริมคุณภาพชีวิต การกีฬา และการใช้เทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวก ระดับการรับผลประโยชน์ที่สูงนี้มีส่วนสนับสนุนให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาท้องถิ่น และส่งผลให้การมีส่วนร่วมในด้านอื่นเพิ่มสูงขึ้นด้วย ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานของ ชนาธินาถ ชัชวาลย์ (2559 : บทคัดย่อ) สุวัทธิ ไกรสกุล (2558 : บทคัดย่อ) และวันกวี คุ่มคง (2557 : บทคัดย่อ) ที่ล้วนรายงานว่า การได้รับประโยชน์ที่ชัดเจนจากการบริหารงานทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีและเปิดใจเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

2. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอแมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งเพศชายและหญิง แสดงให้เห็นว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน และในทุกด้านของรายข้อจะมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เพศไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างในการรับรู้หรือมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกด้านของการบริหารงานท้องถิ่น ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในระดับสูงใกล้เคียงกัน อาจสะท้อนถึง ความตื่นตัวของประชาชนในชุมชนที่ให้ความร่วมมือและสนใจการบริหารท้องถิ่นอย่างเท่าเทียมกัน แนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดด้านความเสมอภาคทางเพศ (Gender Equality) ในภาครัฐและการบริหารจัดการท้องถิ่น ที่เน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองโดยไม่มีกรเลือกปฏิบัติ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากนโยบายของ อบต. ที่มีลักษณะเปิดกว้างและเป็นธรรมต่อประชาชนทุกกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธีรคานต์ ฉันทวุฒโฒ (ปัญญาติ) (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ตามหลักอิทธิบาท 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัด

อุบลราชธานี ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า ด้านเพศไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ มณี (2565:65) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ และรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีไม่ต่างกัน

3. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไม่แตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มประชากรที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มประชากรที่มีอายุ 18-40 ปีอย่างชัดเจน ทั้งในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ, การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ กลุ่มอายุสูงกว่ามีค่าเฉลี่ยสูงกว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงถึงความตื่นตัว ความรับรู้ และการมีบทบาทของประชาชนที่มีอายุสูงกว่าในกระบวนการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความแตกต่าง ของรุ่นกลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไปอาจมีความผูกพันกับชุมชนสูงกว่า รู้จักเจ้าหน้าที่ ระบบท้องถิ่นมากกว่า และมีประสบการณ์ตรงในการเข้าร่วมประชาคมหรือเวทีสาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บดินทร์ เดเบาะจาโก (2565) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรวศรี ถ้อยคำ ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ผลเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ปาริชาติ มณี (2565:66) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่า อายุเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มอายุมากกว่าให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมมากกว่า ยกเว้นด้านการประเมินผลที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่มากขึ้น และพัฒนารูปแบบการประเมินผลที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ในทุกช่วงวัย สะท้อนถึงประสบการณ์และความผูกพันกับชุมชนผู้ที่มีอายุมากกว่าอาจมีประสบการณ์ชีวิต จึงมีแรงจูงใจและความรู้สึกเป็นเจ้าของในการร่วมวางแผนดำเนินงาน และติดตามผลมากกว่ากลุ่ม ความแตกต่างนี้ยังอาจชี้ถึงความจำเป็นในการปรับรูปแบบการสื่อสารและการจัดกิจกรรมของหน่วยงานท้องถิ่นให้เหมาะสมกับคนต่างวัย เช่น ใช้เทคโนโลยี/สื่อออนไลน์สำหรับคนรุ่นใหม่ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนที่เปิดกว้างและมีความยืดหยุ่นด้านเวลา การที่ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมแตกต่างกันตามอายุ แสดงให้เห็นว่าอายุเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดระดับการมีส่วนร่วมในงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในด้านการตัดสินใจ ดำเนินงาน และการรับผลประโยชน์

4. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ลำพญากลาง

โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง มีการเปิดโอกาสอย่างเท่าเทียม ไม่ว่าจะประชาชนจะประกอบอาชีพใด ทั้งเกษตรกร ค้าขาย รับจ้าง หรือ ข้าราชการ ต่างก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรม ประชุม หรือแสดงความคิดเห็นได้เหมือนกัน การมีส่วนร่วม ขึ้นอยู่กับความเป็นพลเมืองมากกว่าอาชีพ ประชาชนในพื้นที่ที่มีความรู้สึกผูกพันกับชุมชน ต้องการพัฒนาท้องถิ่นให้ดีขึ้น จึงพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมโดยไม่ขึ้นกับอาชีพที่ทำ ลักษณะสังคมชุมชนเป็นสังคมชนบทที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ทำให้การสื่อสาร ข้อมูลข่าวสาร และการเข้าถึงกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างทั่วถึงทุกกลุ่มอาชีพ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ สากล ภูชั้นเงิน (2548) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลหลวงใหญ่ ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการคัดเลือกแนวทางการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสำพะเนียง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นฐานข้อมูลเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างตรงจุด อันนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความร่วมมือของชุมชน และการพัฒนาศักยภาพผู้นำและประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ส่งเสริมเวทีประชาคมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดประชุมแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอแนวคิดหรือแนวทางการพัฒนา จัดทำช่องทางแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เช่น กล้องแสดงความคิดเห็นในชุมชน ระบบแบบสอบถามออนไลน์ หรือเพจ เฟสบุ๊กของ อบต. เพื่อให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมแม้ไม่ได้เข้าประชุม สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในคณะกรรมการหรือกลไกการตัดสินใจของ อบต. เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะทำงานระดับชุมชน เผยแพร่นโยบายของ อบต. ให้ประชาชนเข้าใจง่ายและเข้าถึงได้ เพื่อให้สามารถตัดสินใจร่วมได้อย่างมีข้อมูล

1.2 การมีส่วนร่วมดำเนินงาน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในโครงการต่าง ๆ ที่ อบต. ดำเนินการ เช่น งานพัฒนาหมู่บ้าน โครงการรณรงค์สิ่งแวดล้อม หรือกิจกรรมช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส จัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครภาคประชาชน เพื่อเป็นเครือข่ายสนับสนุนกิจกรรมท้องถิ่น เช่น อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อาสาสมัครสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง อบต. และชุมชนในลักษณะ "ภาคีเครือข่าย"

1.3 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ กระจายผลประโยชน์จากโครงการท้องถิ่นอย่างเท่าเทียม และครอบคลุมทุกกลุ่ม พัฒนาช่องทางให้ประชาชนสะท้อนปัญหา/ความต้องการ เช่น ระบบร้องเรียน ร้องทุกข์ ศูนย์ดำรงธรรมท้องถิ่น หรือเวทียรับฟังความคิดเห็น เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณตอบสนองความต้องการจริงของประชาชนในชุมชน ปรับปรุงการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสวัสดิการที่ประชาชนมีสิทธิได้รับให้เข้าใจง่ายและเข้าถึงได้ทุกครั้ง

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล จัดอบรมความรู้ให้ประชาชนเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลโครงการภาครัฐ เช่น การประเมินผลโครงการ การตรวจสอบงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้างเปิดเผยข้อมูลรายงานผลการดำเนินงานและงบประมาณอย่างโปร่งใส ทั้งในรูปแบบออนไลน์และบอร์ดประชาสัมพันธ์ในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษากลยุทธ์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารงานบุคคลให้สูงขึ้นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง หรือหาแนวทางในการการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ที่อยู่ในบริบทที่แตกต่างกันออกไป เพื่อให้เข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอย่างรอบด้าน

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ แจ่มยิ่ง. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลพรหมบุรี. อำเภอการจัดการของ McKinsey 7-S Framework กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จอมขวัญ ประทีกษีใจ (2563) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักบริหาร
- ชนาธินาถ ชัชวาลย์ 2559 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวางทอง จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. บริหารส่วนตำบลบางไผ่อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. มหาวิทยาลัย ราชพฤกษ์.
- ปาริชาติ มณี (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ พบ.ม. (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. พรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี. วารสารรัชต์ภาคย์, 15(5): 391
- พระธีรศักดิ์ ฉันทอุทโธ (ปัญญาติ). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ตามหลักอิทธิบาท 4. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2565.
- วันกวี คุ่มคง. (2557). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง วรเจตน์ ภาควิชาการ, (๒๕๖๑) คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- สากล ภู่อ้นเงิน. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลหนองใหญ่ อำเภอเสด็จ จังหวัดบุรีรัมย์ ในการจัดทำ
- สุวดีไกรสกุล และจุฑาภรณ์คงรักษ์กวิณ. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอหนองปรือ จังหวัดนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. อำเภอศรีราชาจังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไปวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา
บูรณาการกับศาสตร์ร่วมสมัย พัฒนาจิตใจและสังคม

Published by

Graduate School, Chaiyaphum Buddhist College,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

<https://cyp.mcu.ac.th/>